

ÇOCUK VE GENÇLİK RUH SAĞLIĞI DERGİSİ

CİLT: 21

EK SAYI: 1

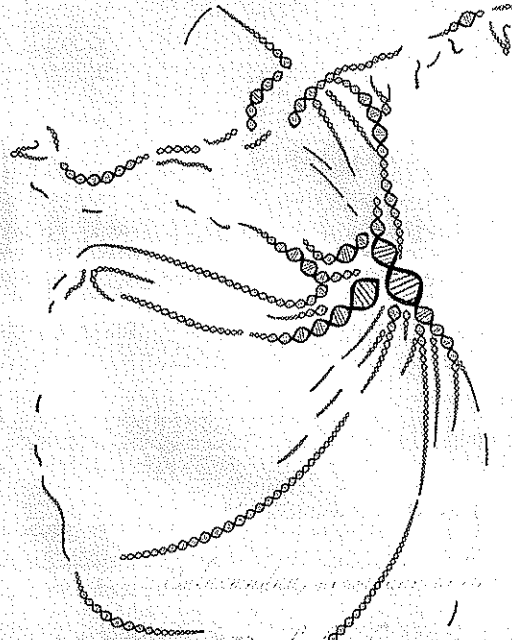
2014

24. ULUSAL ÇOCUK VE ERGEN
RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI KONGRESİ

Genomdan Terapilere

www.cocukergenkongre.com

7-12
NİSAN
2014
KONYA
DEDEMAN OTELİ

*Dünya bütün şifli insanları
Ne kadar söz varsa düne ait
Şimdi yeni şeyler söylemek lazım*
Rumi

Amaç: Uçucu madde bağımlılığı (UMB), özellikle ergen ve genç erişkinlerde önemli bir sağlık sorunu oluşturmaktadır. Ancak, UMB olan ergenlerde, beyaz madde(BM) mikroyapısı hakkında henüz yeterli düzeyde bilgiye sahip değiliz. Bu çalışmada, UMB olan ergenlerde beyaz cevher değişikliklerini difüzyon tensor görüntüleme yöntemi kullanılarak incelenmesi amaçlandı. Ayrıca UMB olan ergenlerde beyaz cevherdeki değişimlerle nöropsikolojik değerlendirme sonuçları arasında herhangi bir ilişkinin varlığının saptanması amaçlandı. **Yöntem:** Çalışmaya 19 UMB olan ve 21 sağlıklı kontrol grubu dahil edildi. Gruplar arasında anormal beyaz cevher bölgeleri tespit etmek için, beyaz cevher mikro yapısının tüm beyin analizi, sistem-tabanlı uzamsal istatistikler (TBSS) kullanılarak yapıldı. Nöropsikolojik performansı ölçmek için Wisconsin Kart Eşleme Testi (WKET) ve Stroop Testi kullanıldı. **Sonuç:** UMB olan grubun bilateral frontal ve sol parietal BM’de aksiyal yayımın (AY) değerlerinin sağlıklı kontrol grubuna göre anlamlı olarak daha yüksek olduğunu bulduk. Uçucu madde bağımlıları ve kontrol gruplarında fraksiyonel anizotropi (FA) ve radyal difüzyon (RD) değerleri üzerinde anlamlı bir farklılık yoktu. UMB olan grubun WKET ve Stroop testinde kontrol grubuna kıyasla kötü bir performans gösterdiği görüldü. UMB ve kontrol grubu ile nöropsikolojik test performansları ile AY değerleri arasında anlamlı ilişki bulunamadı. **Tartışma:** Bu çalışmamızda nöropsikolojik test performansı ve beyaz cevher bütünlüğünde farklı bozuklukları tespit ettik. Ancak beyaz cevher değişiklikleri ile bilişsel performans arasında doğrudan bir ilişki göstermemiz mümkün olmadı. Gelecekteki çalışmalarda, UMB olan bireylerin beyin anormalliklerinin tespiti için, beyin yapısı, fonksiyonu ve bağlantılarının boylamsal araştırmalarla değerlendirilmesi gerekli olduğu düşünülmektedir.

SÖZEL BİLDİRİLER-3 (SB21 – SB30)**11 Nisan Cuma****Oturum Başkanı: Doç. Dr. Neslihan Emiroğlu****07:30-08:45****SB-21 Obsesif Kompulsif Bozukluğu olan Çocuk ve Ergenlerde miR18a-5p, miR22-3p, miR24-3p, miR106b-5p, miR107, miR125b-5p ve miR155a-5p Seviyelerinin Değerlendirilmesi**

Hasan Kandemir¹, Mehmet Emin Erdal², Salih Seleğ³, Özlem İzci Ay², İbrahim Fatih Karababa⁴, Mustafa Ertan Ay², Sultan Basmacı Kandemir⁵, Şenay Görücü Yılmaz⁶, Suat Ekinci⁷, Bahar Taşdelen⁸

¹Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi Kliniği, ²Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyoloji, ³Medeniyet Üniversitesi Tıp Fakültesi, Psikiyatri, ⁴Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi, Psikiyatri, ⁵Balıklığöl Devlet Hastanesi, Psikiyatri, ⁶Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyoloji ve Genetik, ⁷Balıklığöl Devlet Hastanesi, Psikiyatri, ⁸Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi, Bioistatistik

Amaç: OKB yineleyici obsesyonlar veya kompulsyonların görüldüğü, süregen, kimi zaman da dönemselsel gidiş gösteren, kişinin toplumsal ve günlük işlevlerini belirgin olarak etkileyen psikiyatrik bir bozukluktur. OKB klinik görünüm olarak semptomlar bakımından heterojenite göstermektedir. Fenotipteki bu farklılıklar etiyolojide genetik, çevresel, psikolojik, sosyal, ve biyokimyasal faktörlerin rol aldığını düşündürmektedir. Gen regülasyonu, bir genin fonksiyonel olarak üretimine başlaması (ekspresyon) için zamanlamamanın yapılması ve üretilecek ürün miktarının ayarlanması için gerçekleştirilen hücrenel bir yönetimdir. Hücrenin yapısı ve fonksiyonu üzerinde kontrol imkânı tanır, hücrenel gelişim, farklılaşma, apoptozis için temeldir ayrıca organizmanın uyum yeteneğine katkıda bulunur. Gen ekspresyon mekanizmasının, RNA'nın transkripsiyonundan proteinlerin translasyon sonrası değişikliklerine kadar herhangi bir adımı ayarlanabilir. Son dönemde gen ekspresyonunun regülasyonunda miRNA'ların rolü üzerinde çalışılmaktadır. miRNA'lar, translasyon ve transkripsiyon sonrası gen düzenlemesinde gerekli olan küçük, kodlanmayan, tek zincir RNA'lardır. Hücre içinde ve serum, plazma, idrar, süt gibi diğer vücut sıvılarında da bulunur. Psikiyatrik rahatsızlıklarda miRNA çalışmaları artış göstermektedir. Çocuk Psikiyatrisi alanında yapılacak çalışmaların da literatüre katkı sunacağını düşünüyoruz. Bu çalışmamızda Obsesif Kompulsif Bozukluğu olan Çocuk ve Ergenlerde miR18a-5p, miR22-3p, miR24-3p, miR106b-5p, miR107, miR125b-5p ve miR155a-5p seviyelerini değerlendirmeyi amaçladık. **Yöntem:** Çalışmaya Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Ana Bilim Dalı'na başvuran DSM-IV ölçütlerine göre Obsesif Kompulsif Bozukluk tanısı konulan toplam 23 hasta ve 40 sağlıklı birey dahil edildi. Bu bireylerden alınan kan örneklerinden RNA izolasyonu Tri-Reagent (Sigma) kullanılarak yapıldı. Real Time PCR cihazında $\Delta\Delta C_T$ metodu ile kantitatif olarak belirlendi. Endojen kontrol olarak hsa-miR-26b-5p, referans RNA örneği olarak da kontrol grubundan alınan RNA'lardan elde edilen RNA karışımı kullanıldı. Veriler SPSS-11.5 ile değerlendirildi. Shapiro Wilk testinde normal dağılım özellikleri görülmediğinden, değerler median, birinci çeyrek (25th percentile), üçüncü çeyrek (75th percentile), olarak hesaplandı. Mann-Whitney U testi ile karşılaştırıldı. **Sonuç:** Çalışmaya alınan 23 (15erkek, 8 kız) OKB hastasının yaş ortalaması 10,60±2,06 (7-16) ve 40 (26 erkek, 14 kız) kontrol grubun yaş ortalaması 11,25±2,93 (7-17) yıl bulundu. İki grubun yaş ve cinsiyetlerinin karşılaştırılmasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadı ($p \geq 0.05$). Hasta larda miR22-3p, miR24-3p, miR106b-5p, miR125b-5p ve miR155a-5p seviyelerinin kontrollere göre anlamlı derecede yüksek olduğu ($p \leq 0.05$), miR18a-5p, miR107 seviyelerinin ise iki grup arasında anlamlı farklılık göstermediği ($p \geq 0.05$) bulundu. **Tartışma:** Çalışmamızda miR22-3p, miR24-3p, miR106b-5p,

miR125b-5p ve miR155a-5p değerleri hasta grubunda kontrol grubuna göre daha yüksek bulundu. Muinos ve ark mir22 ile panic bozukluk arasında ilişki olabileceğini bu mirNA'nın farklı anksiyete bozuklukları için aday genleri ve ilişkili yolları etkileyebileceğini belirtmişlerdir. Moreau ve ark şizofreni ve bipolar bozuklukta mir22 seviyelerinde farklılaşma saptamışlar. Yine depresyon hastalarında mir155 farklılıkları bulan çalışmalar literatürde mevcuttur. Lityum tedavisi esnasında artmış mir155 seviyesi bildirilmiştir. Huntington, otizm ve alzheimer hastalıklarında mir125-5p seviyelerindeki değişimlerin anlamlı olabileceği bazı çalışmalarda ortaya çıkmıştır. Şizofreni, bipolar bozukluk ve otizm gibi psikiyatrik hastalıklarda mir 106b ve mir24 seviyelerinde kontrollere göre anlamlı farklılıklar bildiren yayınlar da mevcuttur. Çalışmamız hennekadar vaka sayısı ve bakılan mirNA çeşitleri yönünden kısıtlılıklar gösterebilir bu alanda yapılacak çalışmalara öncülük edeceğini düşünüyoruz.

SB-22 Pediatrik Obsesif Kompulsif Bozukluk ile Toxoplasma Gondii Arasındaki İlişki

Nursu Çakın Memik¹, Gülden Sönmez Tamer², Hatice Ünver¹, Özlem Yıldız Gündoğdu¹

Kocaeli Üniversitesi ¹Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları A.D., ²Mikrobiyoloji Kliniği

Amaç: Çocuk ve ergenlerde obsesif kompulsif bozukluğun (OKB) %2-4 yaygınlıkta görüldüğü bilinmektedir. OKB'de genetik, nörobiyolojik, nörokimyasal ve immünolojik etkenlerin yanında enfeksiyon hastalıkları da etyolojik açıdan değerlendirilmektedir. Bu çalışmada pediatrik OKB tanısı almış olan hastalarda Toxoplasma gondii seropozitiflik oranının araştırılması amaçlanmıştır. **Yöntem:** Klinik ve yarı yapılandırılmış klinik görüşme ile OKB tanısı alan 42 hastanın ve kontrol grubu olarak 45 sağlıklı bireyin serumunda enzyme linked immunosorbent assay (ELISA) yöntemi kullanılarak anti-toxoplasma IgG, anti-toxoplasma IgM ve toxoplasma avidite düzeyleri araştırılmıştır. **Sonuç:** OKB olgularında anti-toxoplasma IgG seropozitifliği iki (%4.8) hastada bulunmuştur. Anti-toxoplasma IgM seropozitifliği hiçbir hastada saptanmamıştır. Anti-toxoplasma IgG seropozitifliği saptanan hastalarda toxoplasma avidite düzeyi 35±7.07 bulunmuştur. OKB olmayan grupta ise anti-toxoplasma IgG seropozitifliği dört (%8.9) çocukta saptanmıştır. Toxoplasma IgM seropozitifliği ise hiçbir çocukta saptanmamış ve toxoplasma avidite düzeyi 33±2.44 bulunmuştur. OKB grubu ile sağlıklı kontrol grup arasında anti-toxoplasma IgG, anti-toxoplasma IgM seropozitifliği ve toxoplasma avidite düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (p>0.005). **Tartışma:** Bu çalışma pediatrik OKB ile toxoplasma enfeksiyonu arasındaki ilişkiyi değerlendiren ilk çalışmalardan biridir. Çalışmamız pediatrik OKB'nin etyolojisinde toxoplasma enfeksiyonunun önemli bir rolünün bulunmadığını düşündürmüştür.

SB-23 Triple P Olumlu Anne Babalık Eğitimi'nin Anksiyete Bozukluğu Olan 8-12 Yaş Arası Çocuklarda ve Ebeveynlerde Anksiyete Düzeyi Ve Ruh Sağlığı Üzerine Etkilerinin Araştırıldığı Randomize Kontrollü Bir Çalışma

Gonca Özyurt¹, Özlem Gencer¹, Yusuf Öztürk¹, Aylin Özbeğ¹

¹Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları A.D.

Amaç: Bu çalışmanın amacı; ailelere yönelik bir bilişsel davranışçı tedavi yöntemi olan Triple P Olumlu Anne-Babalık Eğitim Programı'nın anksiyete bozukluğu tanısı olan çocuklarda; çocukların davranışsal ve duygusal sorunları, çocuklardaki anksiyete düzeyi, anksiyete bozukluğunun şiddeti ve çocukların psikososyal işlevselliği üzerine etkilerini değerlendirmektir. Triple P Olumlu Anne-Babalık Eğitim Programının Anksiyete Bozukluğu olan çocukların ebeveynlerinin, kendi anksiyete düzeyi ve ruh sağlığı üzerine olası etkilerini değerlendirmek de çalışmanın bir diğer amacıdır. **Yöntem:** Araştırma randomize kontrollü prospektif desende bir araştırmadır. Araştırmanın örneklemini Okul Çağı Çocukları için Duygulanım Bozuklukları ve Şizofreni Görüşme Çizelgesi-Şimdi ve Yaşam Boyu Versiyonu (ÇDŞG-ŞY) ile Anksiyete Bozukluğu tanısı konulmuş 74 çocuktan oluşmaktadır. Örneklemin eşit olarak iki gruba randomizasyonunu takiben olgu grubunun ebeveynleri 8 hafta boyunca Grup Triple P Olumlu Anne Baba Eğitim Programına katılırken, kontrol grubunun ebeveynleri katılmamıştır. İki grup eğitimden (girişimden) hemen önce ve eğitim (girişim) sonrasında sosyodemografik, duygusal ve davranışsal değişkenlerle karşılaştırılmıştır. Veriler, Sosyodemografik Veri Toplama Formu, Çocuklar için Genel Değerlendirme Ölçeği (ÇGDÖ), Klinik Global İzlenim Ölçeği-Hastalık Şiddeti (KGİÖ-HŞ), Çocuklarda Anksiyete Tarama Ölçeği Ebeveyn ve Çocuk Formu (ÇATÖ), Güçler ve Güçlükler Anketi (GGA), Durumluk-Süreklilik Kaygı Envanteri, Genel Sağlık Anketi-28 (GSA-28) kullanılarak toplanmıştır. Çalışmanın verileri Mann Whitney-U testi, Willcoxon işaretli sıralar testi, ki-kare analizi kullanılarak değerlendirilmiştir. **Sonuç:** Çalışmada Triple-P Olumlu Anne-Babalık Eğitim Programı uygulamasının ardından olgu grubunda ÇGDÖ'de anlamlı artış (düzeltme) (p<0,001), KGİÖ-HŞ'de anlamlı düşme (p<0,001) olduğu bulunmuştur. Ayrıca GGA akran ilişkisi ve duygusal problemler alt ölçekleri skorlarında ve toplam güçlük puanı skorunda anlamlı azalma saptanmıştır (p=0,02, p=0,001, p=0,008, sırasıyla). Triple P Eğitim Programının ardından çocukların anksiyete düzeyinin olgu grubunda hem ÇATÖ-çocuk formunda hem de ebeveyn formunda anlamlı olarak düştüğü belirlenmiştir (p<0,001, p<0,001, sırasıyla). Çocukların sosyal davranışları ile ebeveynlerin anksiyete düzeyi ve ebeveynlerin ruh sağlığı üzerine ise olgu grubu içinde program öncesi ve sonrası karşılaştırıldığında anlamlı gelişme saptanırken (p=0,06, p=0,001, p=0,015 sırasıyla), olgu ve kontrol grubu arasında eğitim sonrasında anlamlı fark bulunmamıştır (p=0,426, p=0,380,